

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Ezraḥ raʿanan

Ṭoiber, Yiśraʿel Iserl

לרסיא לארשי, רביוט

Presburg, 622 [1861 oder 1862]

מיניע חתפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9526

לאיתנה — ואולי יזכני ה"י להשתטח על קברו ולראות הנפש והליון אשר עשה לו — פ"ב.

הן אלה פעולות איש לדיק וחכם, חלק אדם גדול ומעל, אשר לא יונע הטוב להולכי בתמים, ולכל איש ואיש לפי בחינתו ושדשו יגה שציב אשו, ויואל אלהי י"ש להרצילני בכאות דשא, ועל מי מנוחות ינהלי, נפשי ישוב צמגלי לך וצמרעה טוב ושמן יושיצני צאהלי תורה והחכמה לאריכת ימים ושנים.

פה עיר חדשה, יום שנכפל צו כי טוב, כי אותך ראיתי לדיק לפ"ק ת"ו"ס"ל"צ"ע.

פתח עינים

א שה"ג מ"ג מערכת מס. ב דף י"ז ע"ב. ג דף מ"ט הערה - נ"ז. ד סה"ד. ה לייטובג דעס יודענטהוואס 14. יתהרגחנג כ. 19 בשם המכס גייגער ויאסט, קולע געטייטע דעס יודענטהוואס לז רנ"ח כ' 1133 ווא"מ — ו) סוף פי' המשנה. ז שה"ג דף ס"ט ע"ב. ח שם מ"ג מערכת מס. ט י וכן רב שרירא גאון עיי' אולר נחמד מ"ב לז מ"ו. יא ג"כ שם. יב תולדות רי"ג בעל הערוך הערה ל"ב, געטייטע דער יודען מהמכס גרעטן חלק ו' לז ש"ג. יג ג"כ שם. יד סה"ד. טו רשב"ן ח"א ס' ז'. טז עיי' מאור עינים פ"מ. יז אולר נחמד מ"ב לז ט"ו נ' א'. יח שה"ק. יט כ"ח מ"ג לז ר"ט ג"כ כ' דרבונו לא למד אלל מיגאש? כ המכס גראעטן שם לז ש"ג. כא שה"ק. כב הראשון אשר המליא הדבר ה' המכס קתרוחזי הנכחלען משנת 1839, ואחריי צאו המה ומלאו את דבריו. כג המכס גראעטן ג"כ שם לז ש"ג חלק ויו. כד שם לז שכ"ד. כה שם. כו לייטובג דעס יודענטהוואס 14. יתהרגחנג כ. 20. כז שם. כח שם גראעטן געטייטע. כט עיי' מג"א ס' נ"ג סק"ח. ל תורה ופילוסופי' לז ס"ט. לא לייטובג דעס יודענטהוואס 3. יתהרגחנג ביבליאגראפייטע נחטלען חיבער דיא העברעאייטען וואוואסקריפטע דער קתרוחזי'ען ביבליאטעק לז ווינען. לב גראעטן געטייטע לז ש"ג. לג שה"ג מ"ס מ"פ 39. לד שה"ג מ"ג מערכת מס 150. לה גראעטן געטייטע ש"ג. לו עיי' שה"ק דף נ"ב. לז אולר נחמד מ"ב לז קכ"ד. לט הוא הגאון מו"ה יעקב עמדן ז"ל. מ בחינת הדת הערה י"ג לז קי"ד. מא אולר נחמד מ"ב לז ר"ז ואולר נחמוי קס"ט. מב אולר נחמד דף י"ד. מג סה"ד. מד סה"ד ע"ד. מה לייטובג דעס יודענטהוואס 14. יתהרגחנג כ. 19. מו כ"ח מ"ג לז 23. מז סה"ד דף קע"ח. מח אולר נחמד דף י"ד. מט אולר נחמד לז רפ"ב. נ כ"ח מחברת ה' לז י"ט. נא כ"ח מ"ב לז קי"ז. נב אולר נחמד מ"ב לז כ"ז. נג שם לז שכ"ג. נד תפארת למשה פ"א. נה תולדות רש"י דף מ"ו. נו לייטובג דעס יודענטהוואס 14. יתהרגחנג לז רמ"ז הביא כי המכס עדעלמאן ראה צביב ליטטהעק הנקרא ביהודייניטע ספר יד החזקה ונסוף הספר בתוב צביי ממש של רבנו רמב"ם "הוגה מספרי אני משה בר מיימון ז"ל" ודקט' הונטינגטאן קנה אותו בעתו. נו שה"ג מערכת ל' אות ט' שראה בעקד הספרים של הדוכס מפוןרענן גמר' צבלית מס' כחובות כ"י על קלף משנת ד' אלף ת"ת קל"ז ושם יש כמה נוסחאות יפות. נז אולר נחמד מ"ב לז ק"כ. נח אולר נחמד מ"ב לז ק"ב. ס עיי' כ"ח מחברת א' לז ע"ב ונמלא בעיר טריעסט. סא כ"ח מ"ג דף ל' והסימן אהה עתה ה ס ר הכל. סב ראה אותו המכס וליענטהען לז י"ט נ' 32 3. יתהרגחנג. סג שהוא למספרס 1375. סד ושלטי גבורי אשר מזכירו חו"ט פ"ג דערוצין א"ז

פתח עינים

שלטי גבורי הנזכר. סה"ג מ"ג מערכת יוד סה הקסר מכלל יופי הוא קטור
 פרשת דרכים עיי' סה מ"ס מערכת פ' ונדפס באשכנז בק"ק פד"ד תקל"ה. סו קי'
 ה' אלף ש' לפ"ק 1540 למספרם אנשי מופת. סו הגאון בעל תו"ט נולד באשכנז
 עיי' פ"ט בלחיים משנה ז' ד"ה ומועיל ואם יזכני ה"י אכתוב ואלפים קוראתיו על
 המילה אשר לפני עם הערות מושכלות ופ"ק ע"ח עדן חוגגים פורים שלו —
 סה כ"ח מחברת ה' לז קל"ז. ודעת הגאון חיד"א מס' סדר ר' עמרם בר שגא
 שתלמידיו חברוהו ונתיחסו לרוב עיי' בפנים. סט ובעין זאת מרגלי בפומי הדרשנים
 בשם ירושלמי, ובעין יוסף ב' אולי הוא מקורו טהור מן ירושלמי הנאבד מאתנו,
 וז"ל ארבעה מלאכים נזווגו לאדם בשנה — הראשון אומר לו שמח בחור בילדותך,
 השני אומר לו אכול לחמך בשמח, השלישי אומר לו ונבל בעלה בולנו, הרביעי אומר
 לו כי יש לעץ תקוה, ובעיר מולדתי ק"ק גאלאנדע אמרתי בדרוש בזה"כ דס אולי
 ישתירו תחת כל מאמרם הרעיון כי ד' כוחות הטבע והשינוי בעיתים "קין, וחורב,
 קור, וחוס", המה המדברים לנו ומעוררי' לשוב בתשובה, וכמו המראה יזהיל דמות
 וענין האדם לנגדו. האביב דמות האדם בילדותו, הקיץ בימים אשר יתפשטו כוחותיו
 ויעשו כרי, האסיף, בימי זקנה לעת האספו הכוחות, והחורף וקרח אז הטבע ינוח,
 הוא כדמות אדם לעת שב לאדמתו, אכן מרוח לח יסרית האדמה ותתחדש ועשה
 קציר כמו נטע בן יחב' איש כי יקום וילך על משענתו משענת האמונה בתה"מ ב"ב,
 ע"כ השיב לאיוב ריעו "להם לבדם נתנה הארץ" (היינו למבחישי בהשקפת הנפש)
 "ולא עבר זר בתוכם" מדוע כמו זר נחשב להם הרעיון מתה"מ וק"ל: מי יגלה
 עבר מעינוך אני מורי! אהה! להקת קדושים בג"ע ואנחנו פה? מה אנחנו! וקראתי
 עם המשורר אשכנזי "רוח זייט חויט זך וויז ריח הענטען, ריח בעסטען זייטן ריח
 לז גרייבע געגרינגענען" והארבתי שם וא"כ"מ. ע סמ"ג הוא רבנו משה מקובי תלמיד
 רבנו יהודה הקסיד ותלמיד רבנו שמעון משאנן ותלמיד רבנו ברוך בעל התרומה
 וחי' בתחילת אלף השני ותתקל"ו באלף החמישי ה' בספרד ור"ס מקובי אשר נזכר
 בספרו א"ז רבנו סמ"ג שה"ג מ"ג מערכת מס. עא מהרש"ל ורמ"א מבני בניו של ריב"ס
 מבעלי תוס' ז"ל עד רש"י ז"ל (*) לייטובג דעס יודענטהוואז 16. יתהרגנג ומהם
 למחו למח ישע ועוז. לישראל מבני בניהם הגבירים ר' משה חונטיש"קרי, רחטה"ד
 וס' תודענחמן מוקדנאן. עב ובספר הנרית כ"י פ"ה הוכיח כי טעות נזדמן בש"ס שהי'
 לפני רבנו. עג שהוא למספרם 1737. עד למספרם 1275. עה למספרם 1268.
 ולדעת יוחסין 60 אנשי מופת. עו ובשה"ג מ"ג מערכת ע' נראה כי במלרים הי'
 ספר מאנה מימות תנאים ובמלכות בורגוניא נמלא ספר כ"י מעורא מקוסר הנה"ג
 והאריך שם אם עזרא הי' בהן? ודע דבמעשה רוקח בשם מעיל לזקה העיד בשם
 ר' אלי' חזן שראה בספר במלרים תמונת נונין הסוכין והוא מעיד שהם ג"כ בספר
 עזרי יהי' איך שיהי' הספר יאן מאוד. עז עשוהס זייכטיינינגעס חונטערנעהענען הייסט
 יהין כמו ותהינו לעלות ובמולא ממך כל תדרוש זכור תזכור אשר נעשה לקוויריוס
 קוהלמאן אשר שרפו במאסקוי למספרם 1690. עח שה"ג מ"ג. עט בחבורו הקטן
 רפ"ו. פ גראעטן געטייטע לז שג"ד. פא גראעטן געטייטע לז של"ט רבנו נשא שם
 של בעלי תוס' על שפתיו. פב ועל הליון אשר חרט בכתב אחת העתיק החכם
 גראעטן בש"א "היער זעגט חייך הענט, דךך קיין הענט; ווהרסט דוז חייך הענט, זך
 החבען הייזעלסווענען דיינע חוטטער בעטזטטעט." — ולפי דעת קלת חכמים אוליו
 הרסו את מלכותו וכתבו עליו גדופים — וגם בעת פרעות בישראל — ראה מ"ש
 הגאון אולאיו בא וראה תוקף גדולת ומעלת הרמב"ם ומעשיו לש"ג כי בחבור הלזה
 הפליא לעשות כי איזה מתפלספים יען שעיניהם ישיתו כי הרמב"ם ז"ל פילוסוף
 גדול, מטיס אחזן לדבריו בספר היד עכ"ל א"כ בעת יען רבנו אחז בחבלי התלמוד

(*) וגם הגאון מו"ה יחזקאל לאנדוי מיהס עלמו אחרי רבנו רכ"י עיי' נוב"י
 מה"ת חלק י"ד תשו' ר"א.

פתח עינים

לח

החפיקו בזה ג"כ על פילוסופתו ושללו ממנו אדרת ואמונה וחי עולמים, אהה! קטן יעקב ודל. וקורא אני עם המזור על רבנו ז"ע!

„מצבחד נפלה, מטעיד יפריחו“
„שמך וילדי שכלך ימים יאריכו“

איוה הערות לאחר שמוסרתי ספרי לרפום.

וכאשר שאל איש חסיד לרבנו בעל חתם סופר האיד מרומז שם רמב"ם בתורה השיב לו חכ"ד „למען רבות טובתי בארץ מצרים“ — דפס"ק וש"י.
כתבתי בפנים רבנו הי' תלמיד מיגאש עיי' תשנ"ן סי' ב' ח"א ועיי' ש"כ סי' רמ"ב ס"ק ט"ז.

כתבתי בפנים לתרן דברי ט"ז דמלינו רבנו הזכיר שם אביו וחולק, ועיי' ערובין דף ל"ב דאמר רבי נראין דברי מדברי אבא.

כתבתי בפנים אין להתמיר בחשו' המומרים עיי' תה"ד סי' קל"ח ובשו"ת חוט השני סי' ע"ה ועיי' ב"י מ"ט בב"ה ב"ד סי' רס"ח שאין לנו להנהילם ולהחרידם.
כתבתי בפנים כי רבנו התפלל ספרדי, ולא נעלם ממני דברי אשר אפרים סי' י"ג והסכים לו הגאון מו"ה נפלאי כ"ץ בסדור שלו בב"ז ידענו כי הטור התפלל מנהג אשכנז עיי' א"ח סי' נ"ט לענין אור חדש ועיי' בר"אש ברכות י"א.

כתבתי בפנים, רבנו התיר לקרא בס"ת פסול עיי' פ"י מה' ס"ת פוסק אס נמלא בו פסול הוא בחומש, דעת רשב"א דרבנו חזר בחבורו ודעת ב"י ב"ד סי' רע"ט דהיינו לענין מ"ע דכתבתם אבל לענין הקריאה בליבור אין מעכב ע"ש.

כתבתי בפנים. אמרו עובר בלאו ואינו אלא דרבנן, עובר בעשה ואינו אלא דרבנן כ"כ הרא"ש ס"פ הי' קורא ועיי' ר"ן גיטין דף ל"ח.

כתבתי בפנים, היבא דלא אתמר הלכתא נמר דעביד מר עביד היינו לנהוג תמיד כחד עיי' כ"מ פ"ג ה"ד מה' תפלה אמנס דעת ל"מ שם בתפלת מנחה ומעריב יכול לעשות תרתי דסתרו אהדדי.

כתבתי בפנים גמירי אינו הלמ"מ עיי' תו"ט תמורה פ"ג מ"ג, בוש אני לאמר דנעלם לפי שעה גמרי' בנורות דף ט"ז ע"א דפריך ל"ל קרא והא הלכתא גמירי מבואר דהוא הלמ"מ ול"ע.

